ГАНЕБНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ХЛОПЧИКА

Цими днями в Сан-Франціско "заарештовано пристойно вдягненого хлопчика, що йшов до недільної школи; його кинуто в міську в’язницю за те, що він шпурляв камінці у китайців".

Який чудовий коментар до нашого людяного правосуддя! Яка сумна ілюстрація до нашої людської схильності мордувати слабшого! Даремно гадає Сан-Франціско, що таке ставлення до бідолашного хлопчика додає йому честі. Яке виховання здобула ця дитина? Звідки він знав, що кидати в китайця камінням – кепський вчинок? Перш ніж разом із ображеним Сан-Франціско осудити його, вислухаймо свідчення оборони.

Він був "пристойно вдягнений" хлопчик, учень недільної школи,– отже, його батьки, очевидно, інтелігентні й заможні люди, досить зіпсуті для того, щоб щодня читати газети протягом цілого року та радіти, читаючи їх; отже, цей хлопчик мав змогу навчитися добрих справ день у день, не виключаючи й неділі.

З цього джерела він дізнався, що каліфорнійський уряд обкладає незаконним податком золотошукача чужоземця Джона й дозволяє чужоземцеві Патріку15 безплатно промивати золото – певно, тому, що звироднілий монгол не витрачається на віскі, а витончений кельт не може існувати без нього.

З цього джерела він дізнався, що переважна більшість збирачів податку – було б не дуже чемно сказати "всі збирачі" – збирають податок двічі замість одного разу; та що – оскільки вони таким чином обмежують доступ китайців до копалень – такий вчинок усі вітають і вважають надзвичайно дотепним.

З цього джерела він дізнався, що коли білий вкраде жолоб промивати золото (до категорії білих людей залічуються іспанці,

мексиканці, португальці, ірландці, гондурасці, перуанці, чілійці і т. д. і т. п.), то його виганяють з табору; коли це зробить китаєць, його вішають.

З цього джерела він дізнався, що в багатьох округах просторого тихоокеанського узбережжя настільки сильна в серцях народу дика, вроджена любов до справедливості, що, коли виникає якийсь загадковий і таємничий злочин, народ каже: "Нехай вчиниться по справедливості, а там хай і небо завалиться",– і відразу ж китайця вішають.

З цього джерела він дізнався, що, як показує вивчення половини щоденної "хроніки", поліція Сан-Франціско або спить, або ж вимерла,– друга ж половина газет доводила, що репортери шаленіють від захвату перед енергією, чеснотами, ретельністю і диявольською хоробрістю тієї самої поліції вони врочисто повідомляють про те, як "полісмен такий-то з очима аргуса" знешкодив негідника китайця, що крав курей, і посадив його в міську в’язницю; або як "доблесний полісмен такий-то, спокійно стежачи за рухами "підозрілого мигдалеокого сина Конфуція" (репортери завжди відзначаються дотепністю), спостерігаючи його з тим байдужим, безтурботним виглядом, якого так уміло набирає полісмен у ті моменти, коли не спить, і, нарешті, застукав його в ту мить, коли той якраз нишком торкнувся до чужого майна, на деякий час залишеного без догляду; і як один полісмен вчинив видатний подвиг, а другий вчинить те саме, а третій – ще краще,– і кожен із цих подвигів мав своїм об’єктом якого-небудь нещасного китайця, що вчинив шеляговий злочин, якогось бідолаху, чию провину роздули до неймовірних розмірів, аби відвернути громадську думку від справжніх шахраїв, які лишаються безкарними, і не дати збагнути, що цих полісменів надто переоцінюють.

З цього джерела хлопчик дізнався, що законодавча влада, визнаючи, згідно з конституцією, Америку притулком для бідних, пригноблених усіх національностей, і що, таким чином, бідних чи пригноблених, що шукають у нас захистку, не можна обкладати податком за право в’їзду,– видала закон, згідно з яким кожному

китайцеві, що прибуває до Америки, треба прищепити віспу тут-таки, на пристані, за що він мусить заплатити офіційному урядовцеві десять доларів за послугу, тимчасом як у Сан-Франціско є чимало лікарів, які радо зробили б йому те саме й за п’ятдесят центів.

З цього джерела хлопчик дізнався, що китаєць не має жодних прав, які слід поважати, що в нього не може бути горя, яке заслуговує співчуття; що ні його життя, ні його воля не варті навіть цента, коли якийсь білий потребує жертовного ягняти; що ніхто не любить китайців, ніхто не товаришує з ними, ніхто не задумається їх скривдити, якщо вважатиме це незручним для себе, що окремі громадяни, громади, навіть уряди штатів поєдналися на грунті зненависті, утисків та переслідувань цих смиренних чужинців.

А коли так, то хіба не цілком природно, що цей веселий хлопчина, біжучи до недільної школи, під виливом щойно почутих повідомлень про високі, звитяжні подвиги сказав сам собі:

– Ага, онде йде китаяга! Бог не любитиме мене, якщо я не шпурну в нього каменем.

І за це його заарештовано і посаджено до міської в’язниці!

Усі неначе змовилися навчити його, що шпурляти каміння в китайця – це висока, благородна справа, але тільки-но він спробував виконати цей свій обов’язок, як його покарано – покарано його, бідолашного хлопчину, який дуже добре знав, що головна розвага поліції в тому, щоб милуватися з спокійною втіхою, як різники з Бренен-стріту нацьковують своїх собак на беззахисних китайців.16

Пам’ятаючи про ті уроки людяності, що їх "Тихоокеанське узбережжя" завжди читає своїй молоді, треба визнати наявність разючої непослідовності в тій доброчесній ретельності, з якою добрі батьки міста Сан-Франціско оголошують (як вони це зробили ще недавно), що "Поліції

твердо наказано заарештовувати всіх хлопців незалежно від їх громадського становища і де б це не сталось, якщо вони нападатимуть на китайців".

Та хоч би там як, ми мусимо радіти, що такий наказ, дарма що непослідовний, було видано; ми мусимо також висловити впевненість, що поліція теж рада з такого наказу, бо можна, нічим не ризикуючи, заарештовувати хлопчиків, аби тільки вони були маленькі,– і репортери вихвалятимуть ці подвиги, як і раніш,– треба ж писати про щось.

Тепер у Сан-Франціско з’явилася нова форма місцевої хроніки: "Завжди пильний і діяльний полісмен такий-то заарештував учора ввечері містера Томі Джонса, незважаючи на шалений опір" і т. д. і т. д.; а далі йдуть звичайні статистичні дані й прикінцеве "ура!", з його несвідомим сарказмом: "Ми з задоволенням відзначаємо, що це вже сорок сьомий хлопчик, заарештований цим доблесним полісменом, відколи нова постанова набула чинності. Департамент поліції виявляє надзвичайну активність. Нічого подібного ми не можемо пригадати з минулого".

1870